

Operasjon

B J Ø R V I K A

Nytt operahus i Oslo

15. november i fjor åpnet den internasjonale prosjektkonkurransen for arkitekter. Siden juryen startet bedømmelsesarbeidet med de 236 utkastene for ca to måneder siden, er nå rundt 20 utkast igjen. Vi har intervjuet juryens formann Leif Terje Løddesøl om juryens omfattende arbeid, men vent deg ingen avløringer!

Hvilke kriterier legges nå til grunn for å finne frem til vinneren?

I prinsippet endres ikke kriteriene for bedømmelsesarbeidet, men vi arbeider nå svært detaljert med utkastene. I tillegg har vi hjelp av eksterne rådgivere som foretar generelt kontrollarbeid og som gir vurderinger på spesialfelt. Jeg kan nevne areal- og volumkontroll, grunnforhold, byggeteknikk og tekniske fag, funksjonalitet, akustikk, operadrift, kostnadsvurderinger mv. Overordnet det hele ligger retningslinjene som er fastlagt i konkurranseprogrammet. Resultatet av alt dette vil bli retningsgivende for juryens endelige valg.

Hva er de viktigste hensyn og prioriteringer?

De ligger i konkurranseprogrammets kapittel 6. Det er viktig for juryen å finne fremragende løsninger i forhold til de mål, rammer og premisser som ligger til grunn for konkurransen. Hovedpunkter er:

- arkitektoniske mål
- funksjonelle forutsetninger
- arealramme og økonomiske forutsetninger
- tomt og omgivelser
- miljømål

I tillegg vil jeg nevne at vi må finne utkast som er utviklingsdyktige og som kan ivareta høye krav til akustikk.

Hvordan vurderer du juryens arbeid?

Juryen arbeider svært godt sammen. Vi synes at de 236 utkastene har gitt oss et meget inspirerende grunnlag for bedømmelsesarbeidet. Hvert utkast "forteller sin historie" om fremtidens opera- og balletthus i Bjørvika. Vi ser frem til sluttspurten.

Holder tidsplanen?

Vi følger den oppsatte fremdriftsplanen. Vi ser frem til offentliggjørelsen den 22. juni.

Juryen i arbeid i hangaren på Fornebu

Juryen består av: Juryformann Leif Terje Løddesøl, Sigrun Aunan, Dinna Bjørn, Kari Nissen Brodtkorb, Per Haga, Tori Henriksen, Ragnhild Queseth Haarstad, Anna Maria Indrio, Juha Leiviskä, Bjørn Simensen, Knut Skram, Jurysekretær Erik Engerud.

Foto: Aftenposten

Hvordan ser du på at det nye opera- og ballettuset skal ligge i Bjørvika?

Lokaliseringsdebatten er over med Stortingets vedtak. Jeg synes det er en flott plassering. Jeg vil legge til at dette må ses i sammenheng med de utviklingsplanene for Bjørvika/Bispevika som nå etter hvert tar form. Operaen vil trolig være blant de første bygningene som kommer på plass i denne nye og viktige delen av Oslo sentrum.

Forslaget om hotell på Vippetangen. Vil dette ha betydning for Operaen og miljøet i området?

Jeg synes at virksomheter som kan være med på å gi liv til havnefronten bør ønskes velkommen.

Etter at juryen i noen tid har arbeidet med utkastene, har begejstringen holdt seg?

Ja, ubetinget.

Nyhetsbrev om
nytt operahus
Nr.1-2000

Arkitektkonkurransen – premier og innkjøp

Utkast som er premiert eller innkjøpt har oppdragsgiver råderett over, slik at ideer og elementer eventuelt kan benyttes i det utkast som blir lagt til grunn for oppføringen. Dette skjer i et samarbeid mellom arkitekt og oppdragsgiver.

Utkast som får hederlig omtale kan ikke benyttes på samme måte.

Fra byggherrens side:

Prosjektdirektøren

Velkommen til vårt nyhetsbrev

Det er med glede jeg ønsker velkommen til OPERAsjon Bjørvika: nyhetsbrev for Prosjekt nytt operahus. Samtidig vet jeg at dette forplikter: Informasjon om planleggingen og byggingen av det nye operahuset til involverte i prosjektet og ikke minst til Operaens ansatte, er viktig for å lykkes. Foreløpig tar vi sikte på et par utgivelser dette året, gjerne knyttet opp til noen milepæler. Etter hvert håper vi på både fire og kanskje seks utgivelser i året. Jeg oppfordrer alle til å bruke bladet aktivt. Gi redaksjonen tips om saker dere ønsker belyst!

At det er stor interesse for prosjektet i Bjørvika fikk vi tydelig demonstrert da de 236 forslagene fra arkitekter "verden over" ble vist frem for publikum og media. Den var nesten overveldende. Det er mange som er spente på resultatet fra juryens arbeid.

For Kulturdepartementet som oppdragsgiver og Statsbygg som byggherre er det knyttet mye prestisje til prosjektet, og for Den Norske Opera er dette framtiden. Det har ennå ikke gått et år siden Stortinget fattet vedtaket om at Operaen skulle bygges i Bjørvika. Etter vedtaket har mye skjedd. Budsjettammer og styringssystemer for planfasen er lagt, byggeprogram utarbeidet og ikke minst er en omfattende arkitektkonkurranse snart gjennomført – og framdriften går som planlagt.

I denne første utgaven av nyhetsbladet presenterer vi Styringsgruppen for prosjektet. Videre viser vi hvordan Statsbygg og Den Norske Opera har organisert seg for best mulig å kunne utvikle dette prosjektet til å bli det løftet for norsk opera- og ballettkunst og kultur som alle venter.

Roar Bjørndal

Styringsgruppen og deres ansvar

Etter vedtaket av St prp nr 48 (1998 –99) ble det nedsatt en styringsgruppe for Prosjekt nytt operahus, som er et forum for gjensidig informasjon, samarbeid og samordning av overordnede beslutninger. Styringsgruppen skal drøfte alle spørsmål av vesentlig betydning for prosjektets løsning, herunder organisering og gjennomføring av planleggings- og byggeprosessen, brukermedvirkningen og forholdet til offentlige myndigheter og allmennheten. Styringsgruppen har ingen selvstendig beslutningsmyndighet som kollegium. Beslutninger treffes av Kulturdepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Statsbygg og Den Norske Opera i henhold til det ansvar og de fullmakter den enkelte part har.

I styringsgruppen sitter:

Kulturdepartementet	Ekspedisjonssjef Kjell Myhren, styringsgruppens leder
Arbeids- og Administrasjonsdepartementet	Underdirektør Oskar Petter Jensrud
Den Norske Opera	Direktør Bernt Bauge
Statsbygg	Administrerende direktør Halvor Stormoen

Styringsgruppen har til nå avholdt 22 møter siden oppstartsmøte i juni 1999. Blant de saker som har vært oppe i styringsgruppen i løpet av dette året, vil vi nevne:

- Konkurransprogrammet
- Juryens sammensetning
- Styringsdokument
- Statsbyggs prosjektstrategi
- Prosjektplan
- Arbeidet med tomtekjøp
- Reguleringsplanarbeidet
- Budsjett og framdriftsplan for fasen fram til neste Stortingsbehandling
- Den Norske Operas og Statsbyggs månedlige statusrapporter

Styringsgruppen er å sammenligne med de tradisjonelle kontaktgruppene som etableres for alle Statsbyggs prosjekter. Kontaktgruppene har som regel kun hatt et møte i året. Med et snitt på 1,8 møter i måneden kan man trygt si at denne "kontaktgruppen" ønsker å følge med på hva som skjer i prosjektet.

Mål for Prosjekt nytt operahus

Styringsgruppen har vedtatt at følgende mål skal legges til grunn for prosjektet:

Overordnet målformulering for operahuset

Et nytt operahus skal tilrettelegges for produksjon og formidling av opera og ballett på et høyt internasjonalt nivå til et bredt publikum i generasjoner fremover.

Huset skal fremstå som et viktig monumentalbygg som både markerer Norge som kulturnasjon og Den Norske Operas betydning i nasjonens kultur- og samfunnsliv.

Suksessmål for Prosjekt Nytt Operahus:

- A Produksjon og formidling av opera og ballett av høy kvalitet
- B Publikumsvennlighet
- C Arkitektur
- D Akustikk
- E Kostnadseffektivitet
- F Arbeidsforhold og miljøhensyn
- G Prosjektgjennomføring

For å sikre at de løsningene som utarbeides i planleggingen er i samsvar med disse målene, er det på et nivå 3 identifisert hvilke tiltak som må iverksettes for å nå målene. Her er det spesifisert:

- Forhold som påvirker måloppnåelse:
- Hvor forholdene blir beskrevet i planleggingsdokumenter
- Hvordan det sikres at forholdene vil bli ivarettatt i planleggingen
- Hvem som har ansvaret for at forholdene blir ivarettatt

Operasjon Bjørvika vil ta for seg et eller flere av målene fremover og se hvilke tiltak som er iverksatt for at målene skal kunne nås.

Fra brukernes side:

Operadirektøren

Mål i sikte!

Den Norske Opera er inne i en fantastisk spennende, men også utrolig krevende tid. Målet er klart: Vi skal om noen ganske få år flytte inn i og ta i bruk landets nye operahus, et hus som skal bli til pryd for hovedstaden og til stolthet for nasjonen, et hus som skal gi alle som arbeider der de beste forutsetninger for å gi et stort og entusiastisk publikum muligheten til å oppleve kunstneriske ytelser på høyeste nivå. Operaen deltar som sentral part i planleggingsprosessen og er aktivt med for å prege det resultat alle skal få se, kjenne og høre i 2008. Operaens egen brukerorganisasjon har parallelt med arkitektkonkurransen jobbet intenst med utkast til byggeprogram i samarbeid med Statsbyggs prosjektorganisasjon. Når juryen så den 22. juni offentliggjør vinnerutkastene, blir byggeprosjektet i tillegg konkret og nærværende på en helt annen måte enn hittil.

Etter at konkurranseutkast, arkitekt og prosjekterende rådgivere innen bl.a. teaterteknikk og akustikk er valgt, går vi inn i en ny fase, der Statsbygg skal utarbeide skisseprosjekt og forprosjekt. Dette er et arbeid som etter planen vil pågå frem til over årsskiftet 2001/02. Også i disse tunge plan- og prosjekteringsprosesser kreves det full medvirkning fra Operaens side, og jeg er glad for å konstatere at vårt velfungerende brukerråd og brukergrupper består av mange kompetente og innsatsvillige medarbeidere, selv om det har slitt hardt på de som i perioder har hatt en særskilt stor ekstrabelastning i tillegg til de ordinære arbeidsoppgaver.

For Den Norske Opera innebærer Prosjekt nytt operahus imidlertid ikke bare realiseringen av vårt lands største kulturbyggprosjekt noensinne, men også et svært omfattende organisasjonsutviklingsprosjekt. Operaen står foran et organisasjons- og virksomhetsmessig kvantesprang, fra nåværende kunstneriske og tekniske begrensninger i Folketeaterbygningens lokaler, til de betydelige muligheter som et moderne og fremtidsrettet operahus i Bjørvika vil representere. Operaen må allerede nå starte forberedelsene til denne omstillingen, ved en gradvis omlegging og utbygging av virksomheten og organisasjonen i retning av de mål som er lagt til grunn for det nye huset. Omstillingsprosjektet bør følge byggeprosjektet hånd i hånd, slik at vi i størst mulig grad kan sikre et optimalt resultat for både bygg og organisasjon.

Ingen bør etter dette være i tvil: Vi er på rett vei, med målet klarere i sikte dag for dag.

Brukerrådet og deres ansvar

Brukermedvirkning, brukerråd og byggeprogram

I Stortingsproposisjon nr. 48, Om nytt operahus (II), heter det: «Et tett samarbeid mellom de ulike brukergrupper ved DNO, byggherren og prosjekterende arkitekter og ingeniører er en forutsetning for at prosjektet skal kunne nå sine mål som lokaler for Operaens virksomhet». På bakgrunn av dette ble det satt sammen en brukerorganisasjon høsten 1999. Brukerrådet er øverste organ i brukerorganisasjonen, i tillegg er det etablert brukergrupper som har fått ansvaret for de forskjellige romsoner/-funksjoner i det nye huset. I tillegg til dette har DNO engasjert Irene Vedøy som prosjektkoordinator for brukermedvirkningen, og ansatt Kari Metliaas som administrasjonssjef med spesielt ansvar for omstillingsprosjektet.

I løpet av sesongen 1999/2000 har romprogrammet vært gjennomgått flere ganger i nært samarbeid med Statsbygg som byggherre. Rom for rom med alle faste installasjoner, data, det elektriske, temperatur, luftfuktighet og ikke minst størrelse, alt etter en stram timeplan. Status pr. dato er at alle frister er overholdt, innspill og høringsuttalelse til byggeprogram med endringsliste og salderingsliste er levert. Brukerrådet har ikke vært aktiv i forhold til arkitektkonkurransen.

Neste fase, etter at vinneren av arkitektkonkurransen er kåret, vil i hovedsak gå ut på et tett samarbeid med arkitekt, prosjekterende rådgivere og Statsbygg om å få tilpasset prosjektet mest mulig til byggeprogrammet.

Brukerrådet

Bernt E. Bauge (leder)
Terje Baskerud
Paul Podolski
Edgar Schwuchow
Sigmund Jaang,
Gunnel Malmberg
Jon Larsen,
Jan - Helge Trøen
Kari Metliaas
Svein Nafstad (NMF)
Gisle Stenersen (NTL)
Pål Godager (NKF)
Vara for Paul Podolski: Jeanette Hansson
Vara for Svein Nafstad: Inger Lise Øirås

Brukergruppe A, Publikum:

Terje Baskerud (leder), Tor Fagerland
Gisle Stenersen, Bjørg Løvvik.

Brukergruppe B, Kunstnerisk prøve- og forestillingsgjennomføring:

Paul Podolski (leder), Sigmund Jaang, Tore Dingstad, Hilde Andersen, Inger Lise Øirås, Jeanette Hansson.

Brukergruppe C, Verksted, teaterteknisk prøve- og forestillingsavvikling:

Edgar Schwuchow (leder), Tom Lund, Oddvar Nilsen, Kjell Andersen.

Brukergruppe D, Akustikk:

Sigmund Jaang (leder), Tore Dingstad, Gunnar Ihlen, Inger Lise Øirås, Trond Halstein Moe.

Brukergruppe E, Kostymeproduksjon:

Gunnel Malmberg (leder), Sylvia Rasch-Olsen, Annika Andersen, Marianne Westbye.

Brukergruppe F, Administrasjon, planlegging og støtte:

Jon Larsen (leder), Knut Brotnow, Per B. Larsen, Jannicke Lee Tombre.

Kari Metliaas
Administrasjonssjef

Kari Metliaas er ansatt som administrasjonssjef ved Den Norske Opera, foreløpig for en periode på tre år. Hun skal bl.a. jobbe med omstilling av organisasjonen fram mot nytt operahus. Det vil i denne perioden bl.a. bli lagt vekt på organisasjonsutvikling herunder utvikling av administrative rutiner, personalutvikling, lederutvikling og kompetanseheving.

I tillegg må vi ikke glemme at antall ansatte Operaen skal økes med 50 %. Metliaas har arbeiderfering fra offentlig virksomhet bl.a. som administrasjonssjef i Statistisk Sentralbyrå og avdelingsdirektør i Statens forvaltnings-tjeneste.

Irene Vedøy
Prosjektkoordinator

Utdannet sivilingeniør innen bygg og anlegg fra University of Manchester Institute of Science and Technology.

Hun er ansatt i TerraMar Prosjektledelse. I løpet av sine to år i TerraMar har hun bl.a. vært innleid hos Naturkraft som prosjektstyrer, Braathens som assisterende prosjektleder for å finne nytt hovedkontor for Braathens. Irene Vedøys oppgave er å yte generell bistand til direktøren med koordinering og oppfølging av brukerorganisasjonens aktiviteter. Herunder utarbeide nødvendige retningslinjer/rutiner for gjennomføring, styring og oppfølging av prosjektet.

